

IN MEMORIAM

Vlado Vrbič

Kulturni center Ivana Napotnika Velenje

STANE ŽULA
(1927-1995)

Paradiž pri Ptuju, 5. avgusta 1927. - Pastir, delavec na državnih vinogradniških posestvih, vojak, učitelj, ravnatelj šole, komandir delovne brigade, študent, referent za šolstvo in kulturo, direktor velenjske knjižnice, vodja socialne službe, predsednik številnih društev, priložnostni pesnik, krvodajalec, prijatelj mladih in starih, ljubitelj narave in kulture. Dober človek. - Velenje, 11. novembra 1995.

Stane! Noč, ena tistih, ko človeku misli ne dajo spati, se preveša v svojo drugo polovico. Medtem ko ti blodiš nekje zgoraj po Vesolju (takšni kot si ti, ne odpotujejo v Pekel), sedim za računalnikom v sobi petega nadstropja, kjer smo se še pred slabim letom najedli domačih klobas in napili pravega refoška. Pred nekaj tedni sem dobil naročilo (ali je bila to želja?), da o tebi zapišem za dolinski Zbornik. Nekaj sem se izmotaval, da res ne poznam tvojega življenja, da bi pisal nekrolog. A da to naj ne bi bil nekrolog, mi je bilo rečeno, morda le trenutki iz najinega skupnega bivanja na

Stane Žula (1927-1995), fotografija: arhiv Našega časa

tem planetu. In sem sprejel; verjetno zato, da se ti odkupim, da nekako potolažim svojo slabo vest in se oddolžim za to, česar nisem storil, ko sem še imel priložnost.

Odlašal in odlašal sem z obiskom in slovesom, ko je bilo tvoje telo še na Zemlji (morda prav zaradi želje, da vendarle ne bi odšel), in kot se tolikokrat v življenju zgodi, zamudil ...

Na pogreb nisem zamudil. Škoda, da nisi mogel videti množice, ki je pospremila tvoj pepel. Lepo so govorili in lepo so peli. To ni bil eden tistih pogrebov, ko ljudje pridejo zato, ker morajo. In kljub mrazu je bilo toplo ...

S kozarcem refoška (lanski je že davno izpit, čaša je morda ravno tista, iz katere si ga srkal ti) skušam skicirati dobri dve desetletji najinega znanstva. Resnici na ljubo, to ni bilo le najino znanstvo (lahko napišem tudi kameradstvo, tovarištvo ali pa celo prijateljstvo), saj nas je bilo ob srečanjih navadno več. Kar precej dolgih dni (in noči) smo prekvartali pri tebi na Tomšičevi ulici. Janez (Movh), Jože (Hudales), Pavel (Budna) so ti družno z mano kravžljali živce v neskončnih partijah taroka. Nikoli za denar, a tvoja jeza ob neresnih in neumnih potezah je bila pristna in očitna. "Jebal te občina!" je bila tvoja najhujša kletvica in sicer iskrivo nasmejane oči je ob njej prekril ogenj besa. Ampak samo pri kartah, drugače se ne spomnim, da bi te videl besnega. Če te je že kdaj kdo razsrdil, si porekel: "Ti, prekleti Kristus, ti!" A to ni bila jeza, bila je zgolj togota in prezir do človeške neumnosti in hudobije.

Spomnim se, da so ti nekoč sosedje, ki so se imeli za velike hribolazce, pisali kartico z Gore Oljke, pa si kmalu izkoristil priložnost, ko si se povzpел na neko pravo goro. Poslal si jim razglednico in napisal: "Skromnost je sicer lepa čednost, a žabi res ni treba gledati v popek." Nesramen nisi bil nikoli, tudi rohnel nisi, toda tvoje duhovite zbadljivke so zalegle. Seveda tistim, ki so jih bili sposobni razumeti ... drugim pač Bog pomagaj!

Še veš, takrat, ko si meni, nadebudnemu praktikantu pri Našem času, v čast organiziral planinski izlet na Peco. Imel sem namreč nalogo, napisati prispevek za rubriko Naš znanec. Bil sem blazno inovativen in sem te želel en dan spremljati v gorah, tvoji veliki ljubezni. Zaradi pristnosti seveda. In tako se je naša (sicer kvartopirska družčina) plazila po Peci, ti si iskal najdrznejše poti, jaz sem s fotoaparatom delal še atraktivnejše posnetke mojega "Našega znanca".

O, Jezus! Kako je bil prizadet moj novinarski duh, ko je bil članek napisan - tik pred izidom, pa sem ugotovil, da na Peci nisem napravil niti enega posnetka! Slabo sem namreč vstavil film v fotoaparatus! Saj veš, potem sem te v obupu postavil k ograji terase

V spomin Stanetu Žuli

Nezlišno pada listje z drevez, narava diha v mirnem spanju in označja jesen.

Vaša, dragi Stane, 68. jesen se je prevesila v večno zimo - smrt. Življenjske preizkušnje so naz obklovale v zamorastniško osebnost. Življenje ste živeli sami, a nikdar osamljeni. Vase srce je imelo razumevanje za potrebe drugih ljudi v siski in vasej ste storili več kot le obveznost. V organizacijo Rdečega križa ste se vključili že leta 1952 v Črnomlju in čez deset let nadaljevali začeto delo pri nas v Velenju. Kar celih 14 let ste bili predsednik naše organizacije. Imeli ste poslan za sočloveka v siski, bil ste v oporo in pomoč tistim, do katerih je bila usoda nepravilna in kriva. Odveč je naštevati prebršne naloge, ki ste jih opravljali med nami in vključevali tudi na republiknem nivoju.

Oblikovali vas je izreden čust odgovornost za prevzete naloge, natančnost in doslednost. Obsežno znanje in izkušnje ter duhovno bogastvo ste nesebično prenalili na nas, vaše sodelavce. Nikoli niste rekli: "Danes pa nimam časa!" Vsako težavo ste znali rešiti v dobro vseh.

Bili ste eden prvih krvodajalcev v Sloveniji. 56-krat ste darovali kri in si pridajevali za razvoj in kulturo krvodajalstva. Zavzemali ste se za pravice darovalcev krvi ter za pridobivanje ustreznih populacije in števila darovalcev.

Bili ste učitelj in vzgojitelj mladih, pobudnik šolskih posebnih tekmovanj - kvizov za Mlade Člane Rdečega križa na lokih ter v občini. Zelo pomembno se vam je želelo povedati mladim, kako pomembni so pri-

jateljski in odkriti odnosi med ljudmi in da bo naše življenje lepše, če si bomo med seboj pomagali.

Med svojim socialnim delom na Rudniku ste se zavzemali za pravice do beneficirane delovne dobe, za pravice delavcev invalidov in bili soustanovitelj kluba odvisnosti. Za viljo kakovosti življenja ljudi ste se v občini Velenje srčno zavzemali vse svoje življenje. Vaše plemenito delo je bilo nagrajeno s številnimi priznanji.

Bolezen ste premagovali potrpežljivo. Niste tožili, ničesar niste kuhavali zase. Le dan pred vašo smrtjo smo pogrešali vašo prisotnost ob svečanem dogodu na Rdečem križu, vendar smo vas osebno že o vsem seznanili. Vi pa ste nam dejali le točnje nasvete.

V spominu vas bomo ohranili kot človeka, prijatelja in humanista, kakršnih je v naši družbi malo.

Vse to zapuščo v naz spoštovanja, hvaležnost in trajen spomin.

V teh dneh delavci na Rdečem križu zunan čakamo na vaš prihod ali vašo vaš klic. Stane, radi smo vas imeli. Vemo, da ste enako čutili tudi vi do nas. Premalokrat smo si to povedali. Zato vam je poslednjič pravično, tudi vas imamo.

**Prijatelji in sodelavci
Območne organizacije
Rdečega križa Velenje**

tvojega bloka, ti nadel pumparice in planinsko čepico, pred oči pa si nastavil daljnogled in se zazrl v obrobje Šaleške doline. Posnetek je uspel, dodala sva podnapis, da si je pred odhodom v hribe potrebno temeljito ogledati situacijo in članek je bil rešen.

Pravzaprav se o tvojem življenju pred prihodom v Velenje nisva nikoli kaj dosti pogovarjala. Nisem drezal vate, zakaj recimo nisi poročen, zakaj si prišel ravno v Velenje ... Sam o tem nisi ravno pogosto spregovoril. Morda enkrat ali dvakrat. Če se dobro spomnim, si nekoč otroke iz Bele krajine peljal na šolski izlet v Ljubljano. In eden od njih je po nesreči padel z vlaka. To vem, da si si vse življenje močno gnal k srcu. Morda odtlej tvoje tresoče roke. Še sedaj jih vidim, ko si prižigaš cigareto (ko si še kadil, si kadil filter 57) ali k ustom poneseš kozarec. Nekako sem vedno imel občutek, da si sam svoj otok sredi človeškega morja. Živel si sam, nikomur nisi hotel biti v breme, nikoli nisi iskal uslug zase (za druge da), vedno pa si bil vesel valov, ki so pljusknili na obalo.

Fantje iz tistih kvartopirskih časov smo odrasli, raztepli smo se vsak v svoje življenje, ti si se počasi odpravil v pokoj. Kar pogosto sva se zadnja leta srečevala na Titovem trgu, za minuto ali dve. Vedno si hitel ali na občino ali na Rdeči križ. Dostikrat sem te povabil na kavo v pisarno, pa nisi utegnil ali nisi hotel biti v nadlego. Pač, prišel si enkrat ali dvakrat, ker si potreboval nekaj za Rdeči križ.

Pravzaprav se ne spomnim, o čem vse sva se ob najinih srečanjih pogovarjala. O politiki že, pa o tem, s čim se kdo ukvarja. Tudi sva se kdaj ob koga obregnila. Zdi se mi, da nikoli nisva filozofirala o sreči, o življenjskih resnicah ali o smislu bivanja. Nekako nama je bilo normalno, da počneš stvari, ki niso samo tebi v prid. Ne verjamem, da si si kdaj zastavljaj vprašanje plačila za svoj trud. Tvoja ideološka resnica je bila vedno le Pravičnost.

Morda bi si o tebi naslikal še kakšno drugo podobo, če bi s tabo preživel več časa. Mogoče si z leti postajal nemogoč, trmast samec, morda si imel muhe, morda si imel dolga obdobja samoobtoževanja, pesimizma, morda si pričakoval od ljudi vsaj toliko pozornosti, kot si je delil drugim. Verjamem, da si kdaj komu storil tudi krivico, kdo je pa ne! A če bi bil Bog na svetu, bi ti dodelil še desetletje ali dve. Da ti malo poplača za nazaj in ti da priložnost še naprej deliti srečo.

Stane! Cmeril se nikoli nisi in vem, da nočeš, da bi se za tabo kdo cmeril. Takšno kot je tvoje življenje bilo, je pač bilo. Najbolj je bilo tvoje, pa včasih malo tudi naše, ki smo te srečevali. Morda bi lahko kdaj vsi skupaj drugače ravnali, kdo bi vedel!? Za nazaj nimava kaj popravljati, ne ti ne jaz. Takšno je (bilo) življenje. Jaz sem vesel, da sem ga vsaj delček delil s tabo.

Še vedno sem v sobi, kjer smo se pred slabim letom najedli dobrih klobas in napili domačega refoška (spomnim se: bil si znotraj že razžrt, pa pokazati tega nisi hotel; o boleznih nismo govorili, zagriznil in nagnil si pošteno).

Svojo obvezo do urednika Zbornika sem izpolnil, predvsem pa sem izpolnil obvezo do sebe. In preden pritisnem na tipko Spomin, nalijem še en kozarec refoška in ti pravim: Stane, kjerkoli v Vesolju si že, tale tukaj je v tvoj spomin!